

Kol Jákov - Az orthodoxia hírei

Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

• Székhely: 1074 Budapest, Dob utca 35. • Ny.sz.: CE/17069-2/2021. •

Felelős kiadó: Deutsch Róbert • Főszerkesztő: Cseh Viktor • 2. évfolyam 36. szám

Táánit séni vechámisi veséni

Ros chodes ijárt – és chesvánt – követő szombat után egymásután következő hétfőn, csütörtökön és hétfőn községi böjt van s minden vallásos községben – így természetesen a Kazinczy zsinagógában is – gondoskodnak arról, hogy a böjtlőkből kerülhessen ki a minján. Ez a szokás nagyon régi lehet, mert már 900 év előtt a תוספות említ mint közismert böjtöt, sőt, már a מסכת סופרים-ban is található rá egy egészen világos utalás.

A Gemará קידושין a zsidó erkölcsstanról beszélve, mely elsősorban a férfiak és a nők elkülönítésében kell, hogy megnyilvánuljon, azt mondja: „az évnek kelevénye az ünnep.” Ezt úgy magyarázzák, hogy mert az ünnepeken, esetünkben Peszách alatt a nők és férfiak összejönnek egy helyre, hogy közösen étkezzenek és előadódásokat hallgassanak. Az ilyen helyzetek pedig alkalmat kínálnak a bűnözésre, ezért szokás utána böjtlőni.

Hogy miért éppen hétfőn és csütörtökön böjtlünk? Már annak az oka is meg van említve a Midrásban. A hagyomány értelmében, amikor Majse Rábénu felment a Szináj hegyére, hogy bűnbocsánatot szerezzen az aranyborjú szörnyű bűnének, akkor csütörtök volt., s a kiengesztelődést jelző új kőtáblákkal való lejtövele pedig hétfőre esett.

A zsinagógákban mindhárom böjtnapon סליחות imákat mondanak beiktatva a főimádság לנו סלח részhez. Ezekben az imákban állandó, visszatérő motívum az Örökkévaló 13 tulajdonságára vonatkozó hivatkozás, mert ez a 13 tulajdonság a Mindenható irgalmáról és kegyelméről szól. Erre vonatkozóan azt olvassuk a Talmudban (ראש השנה, p.17.): Rabbi Jochánán azt mondta „Isten elvonult Mózes előtt és kinyilatkoztatta a 13 tulajdonságot.” – ezt úgy kell érteni, hogy az Örökkévaló felvonult Mózes előtt, mint a fejét tálisszal beburkoló előimádkozó a közösség előtt és megmutatta neki az ima rendjét, mondván, ha Jiszáél vétkezik, járjanak el az ima ezen rendje szerint és Ő megbocsát nekünk.

Ezért hangoztatjuk minden סליחות imarész után, hogy „Isten, Te tanítottál bennünket a tizenháromnak elmondására, emlékezzél meg számunkra a tizenháromban kifejezett szövetségről...”

Groszberg Jenő rabbi tanítása alapján.

HETISZAKASZ:

EMOR

פרשת אמור

„Hat napon át végeztessék munka, de a hetedik napon szombati nyugalom legyen, szent gyülekezés, semmi munkát se végezzetek; szombat az az Örökkévalónak minden lakóhelyeiken.”

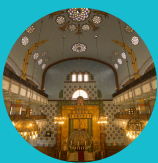

LUÁCH

Máj. 13. Szombat
bejövetele: 19:53

Máj. 14. Szombat
kimenetele: 21:09

Máj. 15. פסח שני
Holdszentelés: 23:21-ig

ADOMÁNYOZÁS

Legyen Ön is részese az egyik legszebb micvának, a cedáká parancsolatának és segítse Hitközségünk hitéleti és emberbaráti céljait! Köszönjük!

Számlavezető pénzüintézet: Raiffeisen Bank, 1133 Budapest, Váci út 116-118.
Számlaszám: HU15-12001008-01483494-00100004
SWIFT/BIC kód: UBRTHUHB

Emor

(3Mózes 21:1.–24:23.)

„Szenteld meg őt mert Istened kenyerét mutatja ő be; szent legyen ő neked, mert szent vagyok én az Örökkévaló, ki megszentel benneteket.” (3Mózes 21:8.) – A nagy pozsonyi rabbi, a Kszáv Szajfer ezt így magyarázza: habár a főpap a nép adományiból él, amit ti adtok neki, mégse legyints rá, ne tekints rá könnyelműen, fennhéjázóan. Tiszteld őt, sőt szenteld meg őt, először is mert „[...] Istened kenyerét mutatja be”. A cádiknak, a Talmud-tudósoknak ellátása olyan, mintha áldozatot mutatnánk be az oltáron. Így az adományok, amiket te adsz neki olyan mint egy áldozat, amely engesztelést hoz rád. Másodszor pedig a kajhén által jön le a ködusá, a szentség Izrael népére. Ezért „[...] szent legyen ő neked, mert szent vagyok én az Örökkévaló, aki megszentel benneteket” – a kajhén által. Ezért tisztelettel kell viselkedni felé, annak ellenére, hogy te tartod el őt, az adományaidal.

„[...] és örvendeztetek az Örökkévaló, a ti Istenetek színe előtt hét napon át.” (3Mózes 23:40.) – „Azt mondja Rabbi Josuá ben Chánánjá: »amikor a vízmerítés örömét ünnepeltük (sátoros ünnepen), nem láttunk álmot szemünkkel.«” (Talmud Szüke traktátus

53. lap) A nagy pozsonyi mester, a Chászám Szajfer felteszi a kérdést: hogyan lehet álmot látni szemünkkel? A választ pedig úgy adja meg, hogy nem aludtak „nyitott szemmel”. Azt mondják Bölcséink, hogy aki semmit tevően ül, az olyan mintha aludna, mintha nyitott szemmel aludna. Ezt érti tehát a talmudi Bölcsünk: „nem álmodtunk nyitott szemmel, hanem minden pillanatot kihasználtunk a Teremtő szolgálatára.”

„Midőn valaki agyonüt bármely emberi lelket, ölessék meg. És aki agyonüt állatot, fizesse meg; lelket lélekért.” (3Mózes 24:17–18.) – Bölcséink azt mondják, hogy nagyobb vétek az, aki bűnre viszi embertársát mint aki megöli. Az utóbbi „csupán” ebben a világban pusztítja el, előbbi viszont erről a világról és a túlvilágról is. Ezek szerint megérthetjük az alábbi magyarázatot. Úgy áll a poszukban: „és aki agyonüt állatot, fizesse meg [...]” – aki csak felebarátja „állati lelkét” bántja, a testet, az meg tud fizetni bűnéért, „lelket lélekért”. Aki viszont bűnre csábítja, bűnbe viszi felebarátját, ő ezáltal elpusztítja a másik lelkét is, „agyonüt bármely emberi lelket”, az „ölessék meg” – mert az ilyen ember nem tudja jóvátenni bűnét, nincs fizetése. (Rabbi Jicchok Áramá)

Gut sábesz!

Paskesz Zev

REB FRIEDLÄNDER CHÁJIM JORCÁJTJA

Idén május 10-ére esik Reb Friedländer Chájim (1835–1904) lizskai rabbi, évfordulója, ijár 9. Reb Mose kisvárdai dáján fiaként látta meg a napvilágot, s éles meglátásaival már korán kitűnt a chéder gyermek sokaságából. Tudására a korszak egyik legnagyobb Tóra-tudósa, az olaszliszkai rebbe is felfigyelt. Felesége Reb Hersele egyik leánya, Chájá Szará lett. Szentéletű apósához hasonlóan igazi askéta volt, aki ráadásul a világ dolgaitól még inkább elvonulva élt, Erdőbénye kis közösségének rabbija volt. Reb Hersele halálával rá szállt a lizskai haszid udvar, ám ő a kvitliket mindig elődje sírjához vitte. Ha pedig háláchikus kérdésekkel érkeztek hozzá, azokat sosem azonnal válaszolta meg, hanem mindig néhány nap múlva, miután konzultált a témában jártas világi szakemberekkel is. Híres munkája טל חיים címen látott napvilágot. Emlékéből fakadjon áldás!

